

Recenzja pracy doktorskiej mgr Pauliny Buca pt. **”Konsultacje telefoniczne z Krajowym Ośrodkiem Medycyny Hiperbarycznej w Gdyni jako element pierwszej pomocy w wypadkach i niepożądanych zdarzeniach nurkowych”** na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki o zdrowiu.

Nurkowanie, z uwagi na swą atrakcyjność, przyciąga ludzi pragnących odkrywać nieznany, podwodny świat. Dane zebrane przez międzynarodowe organizacje (między innymi DAN), wskazują, iż do wypadków dochodzi niezależnie od poziomu wyszkolenia nurka. Biorąc pod uwagę lokalizacje miejsc nurkowych, ich specyficzne położenie, odległość od szpitali i jednostek ratowniczych należy oczekiwać, że pierwsza pomoc poszkodowanym udzielana będzie przez przygodnych świadków zdarzenia. Wykorzystując obecne zasoby teleinformatyczne, możliwe jest uzyskanie natychmiastowej, całodobowej konsultacji specjalistycznej co może wpływać na jakość wdrażanych procedur medycznych oraz dalsze etapy leczenia ofiar wypadków nurkowych.

Ogólnym celem dysertacji była ocena wpływu konsultacji telefonicznych z lekarzem Krajowego Ośrodka Medycyny Hiperbarycznej w Gdyni na dalszy etap leczenia poszkodowanych w wypadkach i niepożądanych zdarzeniach nurkowych.

Rozprawa napisana została na 87 stronach maszynopisu typowym układzie dla pracy doktorskich. We wstępie oraz dyskusji Autorka posłużyła się 117 celnie dobranymi pozycjami piśmiennictwa w formie czasopism, rozdziałów monografii oraz danych zaczerpniętych ze źródeł elektronicznych. Znakomita większość bibliografii publikowana była po 2005 roku.

Wstęp pracy magister Paulina Buca opracowała jako studium współczesnej wiedzy na temat procedur i metod ratowania poszkodowanych w wypadkach i zdarzeniach nurkowych. Przedstawiono w nim rys historyczny medycyny hiperbarycznej w Polsce, proces powstania i rozwoju Krajowego Ośrodka Medycyny Hiperbarycznej w Gdyni oraz międzynarodowej organizacji zajmującej się między innymi problematyką wypadków nurkowych (DAN). Podjęto także tematykę najczęstszych zagrożeń związanych z nurkowaniem i zasad udzielania pierwszej pomocy. Kompozycja tej części dysertacji konsekwentnie prowadzi do przedstawienia celu pracy.

Metodyka badań przyjęta w tym modelu była prawidłowa. Myślę, że w paragrafie III.3.3 (materiał badawczy) warto było unikać podawania konkretnej liczby przypadków poddanych analizie, ponieważ jest to w istocie wynik badania przeprowadzonego przez doktorantkę.

Sposób przeprowadzenia badania odpowiada w pełni wymogom założonego planu badawczego. Protokół badawczy obejmował analizę danych pozyskanych z dokumentacji retrospektywnej oraz sondażu diagnostycznego.

Wskazać i docenić należy zaangażowanie w proces archiwizacji danych z sondażu diagnostycznego, gdzie materiał pozyskiwano w trakcie stanu zagrożenia epidemicznego.

Analizę wyników badań przeprowadzono z wykorzystaniem właściwych metod statystycznych. Uzyskane wyniki badań przedstawiono w wyodrębnionych częściach rozdziału IV odnoszących się do przedstawionych w metodyce celów badawczych, co ułatwia czytelnikowi zapoznanie się z uzyskanymi w pracy danymi. Na uznanie zasługuje właściwa korelacja tekstu z czytelnymi tabelami oraz wykresami prezentującymi wyniki.

Najważniejsze wyniki, które uzyskała w swojej pracy Doktorantka to stwierdzenie, że osoby konsultujące się z lekarzem dyżurnym Ośrodka Hiperbarycznego tylko w niewielkim stopniu wykorzystują przekazane im zalecenia, a jak wskazano w badaniu podjęcie wczesnej tlenoterapii znacząco wpływa na liczbę hospitalizacji. Autorka udokumentowała, iż najczęstszymi przyczynami leczenia szpitalnego osób poszkodowanych w wypadkach nurkowych są uraz ciśnieniowy płuc oraz choroba dekompresyjna. W procesie leczenia wskazanych jednostek chorobowych istotną rolę odgrywa tlenoterapia. Mgr Buca wykazała, że w przypadku wczesnej interwencji świadków zdarzenia i wdrożenia leczenia tlenem, liczba interwencji Zespołów Ratownictwa Medycznego, zarówno naziemnych jak i lotniczych, znacząco ograniczyła się. Bolesną i wymowną konstatacją Doktorantki jest niewystarczający poziom przygotowania merytorycznego certyfikowanych nurków do udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach nurkowych.

Sposób omówienia wyników i ich dyskusja są wyczerpujące i przemyślane. Sposób przeprowadzenia i konfrontowania wyników z pracami innych autorów jest dojrzały. Podobał mi się zwłaszcza fragment, w którym magister Buca sformułowała konkretne propozycje ulepszeń i aktualizacji procedur dotyczących ratowania osób poszkodowanych w wypadkach nurkowych. Zwrócono tu uwagę na konieczność poprawy programów i technik nauczania wykorzystywanych podczas szkoleń nurkowych. Ciekaw jestem opinii Doktorantki na temat instytucji, które powinny odpowiadać za poziom przygotowania merytorycznego, jak i praktycznego nurków na każdym poziomie zaawansowania.

Wnioski wyciągnięte przez Autorkę są prawidłowe i ściśle korespondują z pytaniami badawczymi umieszczonymi w pracy.

Z obowiązku recenzenta muszę przedstawić moje nieliczne uwagi krytyczne:

1. Nie przedstawiono procedur wdrażanych na poziomie Zespołów Ratownictwa Medycznego. Rozumiem, iż tematem pracy pozostawał etap poprzedzający interwencję jednostek systemu ratownictwa, jednak w mojej ocenie warto byłoby także przeanalizować działania profesjonalnych służb medycznych.
2. Myślę, że warto było wskazać czy nurkowanie rekreacyjne, które nie jest organizowane przez certyfikowane centra nurkowe, musi w świetle przepisów prawa podlegać zabezpieczeniu w standaryzowane zestawy ratunkowe.

Pragnę zaznaczyć, iż powyższe uwagi nie ujmują w żadnym wypadku wartości merytorycznej pracy. Warto podkreślić, że rozprawa doktorska mgr Pauliny Buca jest przygotowana bardzo starannie i posiada istotne wartości poznawcze. Moja ocena całości rozprawy jest bardzo pozytywna. Z uwagi na wagę poruszanych problemów zachęcam do kontynuowania badań w tym zakresie. Stanowią one nadal otwarty problem w ochronie zdrowia w Polsce.

Mam zatem zaszczyt przedłożyć Wysokiej Radzie Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Panu Przewodniczącemu Rady mój wniosek o dopuszczenie mgr Pauliny Buca do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku

Kierownik Kliniki

Dr hab. med. Paweł Sobczyński